

Byggnaders energiprestanda – förslag på ändringar i plan- och byggförordningen

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker förslaget till ändring i plan- och byggförordningen (PBF 2011:338) om att vid beräkningen av en byggnads energiprestanda använda viktningsskallfaktorer per energibärare för att bidra till teknikneutralitet mellan hållbara uppvärmningssystem som inte är fossilbränslebaserade. SKL framhåller samtidigt att det behövs fler kompletterande åtgärder för att säkerställa att förslaget får den avsedda effekten.
- Det är angeläget att få till stånd den utredning som aviserats i regeringens skrivelse för nya kompletterande krav för att säkra att en byggnad även har lågt energibehov, en klimatskärm som säkerställer god värmeisolering och ett lågt effektbehov.
- SKL motsätter sig att energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras och används i byggnaden eller på dess tomt ska räknas av från en byggnads energianvändning. Detta ger inte teknikneutralitet, utan gynnar värmepumpslösningar, där solel kan nyttiggöras, och riskerar att leda till byggnader med stora värmeförluster. Istället bör lokalt producerad energi och tillförd energi likabehandlas, i enlighet med vad EU:s direktiv tillåter, genom relevanta viktningsskallfaktorer för samtliga.

Synpunkter

Säkerställ lågt energibehov och låga värmeförluster teknikneutralt

SKL anser att byggreglerna bör säkerställa både ett lågt energibehov under året och ett lågt maximalt effektbehov (låga värmeförluster), när energin i regel är som dyrast och mest miljöpåverkande. Energihushållningskraven ska vara teknikneutrala till valet av hållbara energikällor och inte styras av huruvida energiproduktion och energiomvandling sker i anslutning till byggnaden eller på annan plats i energisystemet. Dagens byggregler favoriserar vissa energilösningar, där byggnader som värms med bergvärmepump framstår som bättre än motsvarande byggnad som värms med fjärrvärme. Det gör att byggregler, de flesta certifieringssystem och investeringsbidrag styr bort från fjärrvärme, ökar elanvändning och effektbehov för uppvärmning och minskar elproduktionen från kraftvärme.

Teknikneutralitet kan åstadkommas på olika sätt. SKL har tidigare uttalat sig positivt om att Energikommissionen och Miljömålsberedningen förordat styrande krav på använd energi (nettoenergi), snarare än på köpt energi. Energikommissionen har även pekat på behovet att anpassa regelverken till effektutmaningen.

Teknikneutrala viktningsfaktorer är ett viktigt steg i rätt riktning

SKL ser förslaget till teknikneutrala viktningsfaktorer som ett viktigt steg i att uppnå teknikneutralitet mellan hållbara uppvärmningssystem. Ändringarna i PBF säkerställer dock inte att Boverkets förslag får den avsedda effekten. Fler kompletterande insatser behövs. SKL yttrar sig separat om Boverkets förslag.

Utred kompletterande krav istället för U-medel och installerad eleffekt

För att säkra att en byggnad även har låg använd energi, en klimatskärm som säkerställer god värmeisolering och ett lågt effektbehov behövs bättre kompletterande faktorer än dagens U-medelvärde och maximal installerade eleffekt. Krav på Um-värde är ett grovt styrmedel som främst är verksamt för byggnader med en liten omslutande area per uppvärmd area (låg formfaktor), som t.ex. flervåningshus och är svårare att nå ju högre byggnaden är. Den maximalt installerade eleffekten är inte ett relevant mått på eleffektbehovet vid kall väderlek. Vid låga elpriser kan det till och med vara en fördel att kunna använda mycket el för olika ändamål.

Därför är det viktigt att den aviserade utredningen kommer till stånd. Det finns andra beprövade mått för att säkra maximalt effektbehov/värmeförlust. Även krav på solvärmelast kan vara motiverat för att undvika överhettning och kylbehov.

Lokalt producerad energi favoriseras

I PBF förtydligas nu att energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras och används i byggnaden eller på dess tomt ska räknas av från en byggnads energi-användning. Detta är en brist i teknikneutralitet och gynnar i praktiken värme-pumpslösningar, vilka har större möjlighet att nyttiggöra lokalt producerad el. Det riskerar även att byggnader byggs med sämre klimatskärm och värmeåtervinning och därmed stora värmeförluster och ändå klara kraven. Solenergi kan främjas på andra sätt än i beräkningen av byggreglernas energikrav. Krav skulle också kunna ställas på att nya byggnader är förberedda för kompletterande investeringar i solel.

I regeringens skrivelse 2018/19:152 framhålls att ”Det är dock angeläget att det säkerställs att konkurrensneutraliteten mellan hållbara, dvs. icke-fossilbränslebaserade, uppvärmningssystem inte snedvrids av reglerna om undantag för förnybar energi som alstras inom byggnadens tomtgräns.” Där konstateras även att ”Genom det omarbetade direktivet får medlemsstaterna frihet att välja om energi från förnybara energikällor som levereras genom energibäraren och energi från förnybara energikällor som produceras och används på plats ska beaktas. Om sådan energi beaktas, är det en förutsättning att det sker på ett icke-diskriminerande sätt.”

SKL anser att regelverket bör göras mer teknik neutralt genom att likabehandla lokalt producerad energi och tillförd energi, i enlighet med vad EU:s direktiv tillåter. Ett sätt att åstadkomma detta är att även lokalt producerad energi åsätts relevanta viktningsfaktorer. Regeringen verkar dock inte vilja utnyttja denna möjlighet för att inte stöta

sig med detaljregler i en äldre delegerad akt från Kommissionen om beräkning av kostnadsoptimal energiprestanda, där lokalt producerad energi särbehandlas.

Som ett andrahandsalternativ skulle all lokalt producerad energi kunna räknas av, oavsett om den används i byggnaden eller inte. Det skulle ge en bättre konkurrensneutralitet mellan byggnader som värms med värmepumpar eller fjärrvärme. Samtidigt skulle det riskera att minska satsningar på bra klimatskärm och andra energieffektiviserande åtgärder.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knappe
Ordförande